

Формування комунікативних компетентностей у майбутніх поліцейських

Питання щодо формування комунікативних компетентностей правоохоронців завжди є актуальним в українському суспільстві. У зв'язку із цим необхідно акцентувати увагу на проблемі комунікативного виховання осіб, які навчаються і працюють в системі МВС. Засвоєння моральних та духовних цінностей народу під час навчання в закладах освіти зі специфічними умовами навчання сприятиме формуванню інтелігентності, контактності майбутніх поліцейських, визначатиме їх культуру поведінки й мовлення, які є надзвичайно важливими для виконання ними професійних обов'язків.

Некомпетентні поліцейські під час усного спілкування з правопорушниками і потерпілими припускаються помилок, що, у свою чергу, призводить до труднощів щодо розв'язання спірних питань пов'язаних із вчиненням протиправних дій, до загострення конфліктних ситуацій, породжує негативне ставлення населення до правоохоронців.

Нинішній імідж поліцейського набуває «темних» відтінків саме через недостатню загальну освіченість й надзвичайно низький рівень мовної культури.

Отже, одним із головних завдань закладів вищої освіти МВС є формування комунікативних якостей правоохоронців, враховуючи специфічні умови навчання й систему в якій знаходяться курсанти та слухачі.

Відомо, що людина стає культурною у процесі соціалізації й освіти. Необхідно щоденно працювати над собою, докладати чималих зусиль, щоб досягти певного культурного рівня, і заклади освіти повинні всебічно сприяти цьому розвитку.

На жаль, під час останніх реформ, які відбувались у системах освіти й МВС України, з одного боку, начебто робиться акцент на тому, що взаємовідносини з населенням вимагають від поліцейських високої культури спілкування, формування свідомої національно-мовної особистості, з іншого боку, скорочуються години або зовсім зникають з навчальних планів дисципліни, такі як «Риторика», «Культура професійного мовлення», «Професійна етика», на яких курсанти мали б можливість формувати комунікативні компетентності.

У навчальну програму підготовки патрульних поліцейських було введено дисципліну «Ефективна комунікація», у якій надається багато корисних, практичних порад для здійснення комунікативних заходів із населенням. Однак, найбільшою проблемою цього курсу було те, що за чотири академічних години не можливо набуті знання й навички з комунікації довести до їх автоматичного вживання.

У курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ нині єдиною дисципліною, де формуються комунікативні компетентності професійного спілкування майбутніх поліцейських засобами української мови є «Українська мова професійного спрямування». Під час вивчення теми «Усне професійне спілкування правоохоронця» їм пропонується опанувати теоретичну частину, яка складається з таких питань, як:

1. Спілкування як основа діяльності правника.

2. Функції спілкування.

3. Види, тональності, типи і форми професійного спілкування. Моделі спілкування.

Основні закони спілкування.

4. Службовий мовний етикет правоохоронця.
5. Функції мовного етикету.
6. Особливості і критерії вибору потрібної форми спілкування.
7. Мовний етикет у ділових ситуаціях.
8. Причини порушення мовного етикету.
9. Поняття ділового спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Врахування невербальних факторів професійного спілкування (погляд, усмішка, відстань). Зони проведення ділового спілкування.
10. Приватне усне ділове мовлення. Функції та види бесід.
11. Публічний виступ як важливий засіб комунікації.
12. Види публічного мовлення. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. Підготування виступу.

У майбутніх поліцейських необхідно заздалегідь формувати здатність установлювати контакт, готовність вислуховувати потерпілих і правопорушників, уміння розв'язувати конфліктні ситуації тощо. Тому їм пропонується виконати практичні завдання, наприклад, змоделювати спілкування з правопорушником, провести бесіду з підлітком щодо недопущення правопорушень і скоєння злочинів тощо.

Слід зазначити, що такі заняття активізують процес навчання майбутніх поліцейських і сприяють отриманню знань і навичок щодо професійного спілкування, у такий спосіб, реалізуючи компетентнісний підхід у підготовці правоохоронців.

Оскільки поліцейські безпосередньо є представниками державної влади, весь час знаходяться в центрі уваги, здійснюють інформаційний зв'язок із суспільством, їх постійно оцінюють за багатьма критеріями, від морально-етичних норм поведінки до мовної компетенції, і будь-які порушення цих норм відразу отримують негативну публічну реакцію, то необхідно формувати образ сучасного компетентного у спілкуванні правоохоронця, тим самим доповнюючи імідж вищого закладу зі специфічними умовами навчання.

Отже, формуванню комунікативної компетентності й вихованню мовної культури поліцейських слід приділяти більше уваги, збільшити кількість годин і ввести у навчальні програми дисципліни, які розвиватимуть навички спілкування, сприятимуть мовній підготовці правоохоронців, тим самим впроваджуючи в життя закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Одержано _____ 2019